

ÖĞRETİM ELEMANLARININ BAKIŞ AÇISINDAN ÖĞRETİMDE KALİTE UNSURU

Melek ÇAKMAK*

Yücel KAYABAŞI**

Araştırma Makalesi

ÖZ

Yükseköğretim alanında yapılan çalışmalar ve araştırmalarda dikkat çeken konular arasında kalite olgusuna yönelik son yıllarda birçok araştırma yapılmıştır ve konu çeşitli boyutları ile incelenmiştir. Eğitim fakültelerinde öğretmen yetiştirme konusunda kaliteyi artırmaya yönelik yapılan araştırmalar bu alanda yapılması gerekenler için önemli ipuçları sunmaktadır. Bu araştırmada eğitim fakültesinde görev yapan öğretim elemanlarının perspektifinden öğretimde kalite unsurunun incelenmesi amaçlanmıştır. Yükseköğretimde kalitenin sağlanmasında öğretim elemanlarının önemli rol ve görevleri bulunmaktadır. Nitel tasarımlı bu araştırmada görüşme formu hazırlanarak eğitim fakültesinde farklı alanlarda görev yapmakta olan 20 öğretim elemanından veriler toplanmıştır. Elde edilen veriler üzerinde içerik analizi gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre öğretim elemanları, öğretimin kalitesi bağlamında öğretme-öğrenme ortamının sahip fiziksel öğrenci merkezli ve öğrenmeyi destekleyici, duyuşsal ve sosyal ortam olarak özelliklerini belirtmişlerdir. Katılımcılar, öğrenciyi aktifleştiren öğrenci merkezli yöntemlerin kalite oluşumunda etkili olduğunu belirtmişlerdir. Bu noktada katılımcılar öğretim elemanının rolü için öğretime yönelik hazırlık ve öğretimsel rolleri vurgulamışlar, öğrenci rolü konusunda ise öğrenmeye yönelik bilişsel ve duyuşsal/sosyal hazırlığın önemini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Yükseköğretim, Kalite, Öğretim, Öğretim Elemanı, Nitel Araştırma

Yasal İzinler: Bu araştırma, Gazi Üniversitesi Rektörlüğü Etik Komisyonu'nun 27.07.2023 tarih ve 14 sayılı onayı ile yürütülmüştür.

*Prof. Dr., Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, melek@gazi.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3371-4937

**Dr. Öğr. Üyesi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, yucelk@gazi.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9251-4054

QUALITY ELEMENT IN TEACHING FROM THE PERSPECTIVE OF TEACHING STAFF

Research Article

ABSTRACT

In recent years, many studies have been conducted on the phenomenon of quality, which is among the notable issues in studies and research in the field of higher education, and the subject has been examined from various dimensions. Research conducted to increase the quality of teacher training in education faculties provides important clues for what needs to be done in this field. This research aims to examine the element of quality in teaching from the perspective of faculty members working in the faculty of education. Faculty members have important roles and duties in ensuring quality in higher education. In this qualitatively designed research, an interview form was prepared and data was collected from 20 faculty members working in different fields at the faculty of education. Content analysis was performed on the data obtained. According to the results of the research, faculty members stated that the teaching-learning environment, in the context of the quality of teaching, has the characteristics of a physical, student-centered, learning-supportive, affective and social environment. Participants stated that student-centered methods that activate students are effective in quality formation. At this point, the participants emphasized the preparation for teaching and instructional roles for the role of the instructor, and they stated the importance of cognitive and affective/social preparation for learning in the role of the student.

Keywords: Higher Education, Quality, Teaching, Instructors, Qualitative Research

Legal Permissions: This research was conducted with the approval of the Gazi University Ethics Committee, dated 27.07.2023, and numbered 14.

1. GİRİŞ

Yükseköğretimin temelinde, eğitim ve araştırma yer almaktadır. Yükseköğretim kurumları ülkelerin gelişiminde önemli olan bilginin üretildiği ve insan kaynaklarının yetiştirildiği kurumlardır (Gediklioğlu, 2005). Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de çağdaş yükseköğretimin temel unsuru olan üniversiteler; sosyal, ekonomik, teknolojik ve diğer alanlarda toplumsal işlevleri gerçekleştirme görevini üstlenen kurumlardır. Üniversiteler, aynı zamanda, araştırma projeleri üreten, kitlesel eğitimi en üst düzeyde gerçekleştiren, kısa süreli mesleki eğitim vererek topluma hizmet sunan kurumlar (Swhwarz ve Westerheijden, 2007) olarak da tanımlanabilir. Günümüzde her alanda olduğu gibi yükseköğretimde de önemli gelişmeler yaşanmaktadır. Kalite çalışmaları bu kapsamda önemli bir yere ve role sahiptir. Küreselleşen dünyada, üniversite hizmetlerinin kalitesinin incelenmesi birçok araştırmanın (Ataman ve Adıgüzel 2019; Aziz, 2020; Şimşek vd., 2019; Taşçı ve Lapçın, 2023; Westerheijden vd., 2006) konusunu ve odağını oluşturmuş, bu bağlamda yurtiçinde ve yurtdışında yapılan çalışmalarda, yükseköğretimde kalite konusunda önemli bulgular ortaya koymuştur. Yükseköğretimde kalite güvencesi ve akreditasyon, kurumun veya kurum içinden uygulanmakta olan herhangi bir programın belirli standartlara sahip olduğunu ve değerlendirme kuruluşları tarafından bu standartlara ne derece uygun olduğunu ortaya koyan süreçler bütünü, olarak açıklanabilir (Özen 2022). Yükseköğretimde kalite güvence sistemi, tüm paydaşların asgari ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde nitelikli hizmetler ortaya koyan ve paydaşlara güven veren denetim, değerlendirme ve gözden geçirme çalışmalarından (Mencet ve Akar, 2022) oluşmaktadır. Üniversitelerin kalite yönetim anlayışından yararlanması, bireylerin nitelikli yetiştirilmesi yönünden önemlidir. Bu noktada yükseköğretim kurumlarının kalite yeterlilikleri ve geliştirilmesi çalışmaları (Karahana, 2013) da ayrı bir öneme sahiptir.

Dünyada yükseköğretim kurumlarında gözlenen gelişmelerle birlikte, kalite güvencesi her zaman öne çıkan kavramlardan biri olmuştur. Bu noktada, kalitenin anlayış olarak gelişmesi ve kültürel bir uygulamaya dönüşmesi (Özer vd., 2011) önemli olmuştur. Tüm bu süreçle birlikte yükseköğretimde kalite odaklılık önemli bir olgu olarak kendini göstermiştir. Bugün her alanda olduğu gibi, yükseköğretimde de kalitenin sorgulanması, kalite yaratılması ve sürekli iyileştirilmesi konuları önem kazanmış ve gündemdeki yerini korumuştur. Yükseköğretimde kalite söz konusu olduğunda, akreditasyon, toplam kalite yönetimi gibi uygulamalar öne çıkmaktadır. Günümüzde yükseköğretim ve yükseköğretim kurumları önemli değişimler yaşamaktadır. Uluslararası öğrenci değişimi, uzaktan öğretim uygulamaları, teknolojilerinin hızlı gelişimi, yetişkin eğitimi, rekabetin artması, oluşan değişikliklere verilebilecek örneklerdir. Bununla birlikte, yükseköğretimde araştırma ve geliştirme faaliyetleri kapsamında roller de farklılaşmaktadır. Diğer taraftan yükseköğretimde izlenen eğitim politikaları ile üretimin kalitesinde sürekli bir artış gözlenmektedir (Özer, 2012). Yükseköğretimde kaliteyi artıran ve geliştiren temel faktörlerden biri de rekabettir. Rekabet, kalitenin artmasında önemli bir unsurdur ve aynı zamanda kalitenin oluşumu açısından ayrı bir öneme sahiptir. Kaliteyi geliştirmede ayrıca, akademik sistem ve sistemi oluşturan unsurların (öğrenci, öğretim elemanı ve altyapı olanakları) niteliklerinin (Uludağ vd., 2021) ayrı bir önemi vardır.

Öğretmen eğitimi, yükseköğretim sistemi içerisinde her zaman önemli bir yere sahiptir. Yükseköğretim bünyesinde yer alan eğitim kurumlarından birisi de eğitim fakülteleridir. Öğretmen yetiştiren eğitim kurumlarının dünya standartlarında eğitim verebilmesi, bu fakültelerde kalitenin artırılmasıyla ilişkilidir. Eğitim fakültelerinde öğretmen yetiştirme konusunda kaliteyi artırmaya yönelik yapılan araştırmalar (Baş ve Nural, 2023; Işık vd., 2010; Köksal, 2020; Tutkun ve Aksoyalp, 2010) bu alanda dikkat çeken değişikliklerin yapılması gerektiğine (Yüksel, 2011) işaret etmektedir. Alanyazında da sıklıkla belirtildiği üzere, yükseköğretimde kalitenin sağlanmasında öğretim elemanlarının önemli rol ve görevleri

bulunmaktadır. Etkin ve etkili öğretimi sağlamak bu roller arasında önceliklidir. Bu araştırma kapsamında, eğitim fakültesinde görev yapan öğretim elemanlarının bakış açısından öğretimde kalite unsurunun irdelenmesi ve bu konuda öğretmen eğitiminin önemli paydaşları olan öğretmen eğitimcilerinin konuyla ilgili görüşlerinin betimlenmesi amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma, eğitim fakültesinde görev yapan öğretim elemanlarının öğretme-öğrenme sürecinde öğretimin kalitesine ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik nitel bir araştırma niteliğindedir. Nitel araştırma daha çok bireylerin deneyimlerine, düşüncelerine ve olay/olguları yorumlamalarına (Merriam ve Tisdell, 2015) öncelik verir. Başka bir ifadeyle, deneyim, anlam ve perspektife ilişkin sorular katılımcının bakış açısından yanıtlamak için ağırlıklı olarak 'nitel' yöntemlerden yararlanır (Busetto vd., 2020). Nitel tasarımlı araştırmalar ile katılımcıların deneyimlerinin daha iyi anlaşılması mümkün olmaktadır (Rowland vd., 2019), Nitel araştırma, bireylerin deneyimlerini ortaya çıkaran bir araştırma yöntemidir. Bu kapsamda katılımcıların deneyimlerini yansıtan görüşlerini anlamaya yardımcı olan veri toplama yöntemlerinin kullanımını gerektirir (Awasthy, 2019). Nitel araştırmalarda katılımcıların deneyim ve görüşleri; gözlem, görüşme gibi çeşitli veri toplama yöntemleri kullanılarak (Yıldırım ve Şimşek, 2018) betimlenir.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesinde görev yapan 20 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Araştırmanın amacına uygun olarak çalışma grubu oluşturmak için nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan amaçlı örneklem tekniğinden yararlanılmıştır. Nitel araştırmalar genellikle amaçlı bir şekilde belirlenmiş az sayıda örneklemlerle yürütülür. Nitel örneklemler bazen tek bir birey veya küçük bir grubu kapsar (Strauss ve Corbin, 2014, akt: Baltacı, 2018). Çalışma grubunun belirlenmesinde katılımcılara kolay ulaşma, eğitimde farklı alanlarda görev yapma ve farklı kıdemlere sahip olma ölçütleri dikkate alınmıştır. Tablo 1, bu araştırmanın çalışma grubunda yer alan katılımcılarına yönelik özellikleri göstermektedir.

Tablo 1. Katılımcıların Özellikleri

Katılımcı Kodu	Cinsiyet	Bölüm/Anabilim Dalı	Kıdem
1	Erkek	EBB-Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	20 yıl
2	Kadın	EBB-Eğitim Programları ve Öğretim	30 yıl
3	Kadın	EBB-Eğitim Yönetimi	29 yıl
4	Kadın	EBB-Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	20 yıl
5	Kadın	EBB-Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	23 yıl
6	Erkek	EBB-Eğitim Yönetimi	10 yıl
7	Kadın	EBB-Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme	5 yıl
8	Kadın	Temel Eğitim B.-Okul öncesi Eğitimi	8 yıl
9	Kadın	EBB-Eğitim Programları ve Öğretim	12 yıl
10	Erkek	EBB-Eğitim Programları ve Öğretim	25 yıl
11	Kadın	EBB-Eğitim Programları ve Öğretim	30 yıl
12	Kadın	Yabancı Diller Eğitimi B.-İngiliz Dili Eğitimi	16 yıl
13	Kadın	Güzel Sanatlar Eğitimi B.-Müzik Eğitimi	37 yıl
14	Kadın	Yabancı Diller Eğitimi B.-Alman Dili Eğitimi	3 yıl
15	Erkek	Yabancı Diller Eğitimi B.-İngiliz Dili Eğitimi	34 yıl

16	Kadın	Güzel Sanatlar Eğitimi B.-Müzik Eğitimi	30 yıl
17	Erkek	Güzel Sanatlar Eğitimi B.-Müzik Eğitimi	34 yıl
18	Erkek	Temel Eğitim B.-Sınıf Eğitimi	10 yıl
19	Erkek	Temel Eğitim B.-Sınıf Eğitimi	25 yıl
20	Erkek	Temel Eğitim B.-Sınıf Eğitimi	25 yıl

Tablo 1 incelendiğinde, 12 kadın, sekiz erkek öğretim elemanı çalışmanın katılımcılarını oluşturmaktadır. Katılımcıların Eğitim Bilimleri, Yabancı Diller Eğitimi, Güzel Sanatlar Eğitimi ve Temel Eğitim Bölümlerinde çeşitli Anabilim Dallarında görev yaptıkları görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretim elemanlarının kıdemleri 3-37 yıl aralığında değişmektedir. On iki katılımcı 20 yıl ve üzeri, dört katılımcı 10-20 yıl arasında, üç katılımcı ise 1-10 yıl aralığında kıdeme sahiptir.

2.3. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veri toplama yöntemi olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Bu teknik, ne tam yapılandırılmış görüşmeler kadar katı ne de yapılandırılmamış görüşmeler kadar esnek bir yapıda olup, iki uç arasında yer almaktadır (Aypay vd., 2014; Karasar, 1995). Sağladığı esneklik özelliğinden dolayı bu araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği tercih edilmiştir, bunun için bir Görüşme Formu hazırlanmıştır. Araştırmada kullanılan görüşme formunda sorulacak sorular hazırlanmadan önce, araştırma konusu ile ilgili ulusal ve uluslararası alan yazın taraması yapılmış olup, sonraki adımda görüşme formunda yer alması düşünülen sorular belirlenmiştir. Soruların araştırma amacına ve kapsamına uygun olup olmadığına ilişkin Eğitim Bilimleri alanından iki uzmandan görüş alınmıştır. Veri toplama aracı, öğretim elemanlarının öğretme-öğrenme sürecinde öğretimin kalitesine ilişkin görüşlerini almaya yönelik dört sorudan oluşmaktadır. Hazırlanan Görüşme Formunun (Bkz: Ek-1) katılımcılara uygulanması konusunda Gazi Üniversitesi Etik Komisyonundan gerekli izin süreci gerçekleştirilmiştir. Çalışma sürecinde araştırma ve yayın etik ilke ve kurallarına uyulmuş olup araştırma gönüllük esasına göre yürütülmüştür.

2.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada, katılımcılardan görüşme için randevu talep edilmiş az sayıda katılımcı (n=6) yüz yüze görüşme ile, diğer katılımcılar ise programlarının yoğunluğu nedeniyle görüşme soru formunu yazılı doldurarak katılmışlardır. Yüzyüze yapılan görüşmeler için öğretim elemanlarından uygun zaman talebinde bulunulmuş, araştırmaya görüşlerini yazarak katılmak isteyen katılımcılara ise elektronik posta yoluyla görüşme formu gönderilmiştir. Görüşme sürecinde tüm katılımcılara çalışmanın konusu ve kapsamı hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Görüşme formu, 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesinde çeşitli bölümlerde görev yapan 60 öğretim elemanına gönderilmiştir. Gönderilen görüşme formu 20 öğretim elemanı tarafından cevaplandırılmıştır. Elde edilen veriler üzerinde “içerik analizi” yapılmış olup, elde edilen bulguların analizde izlenen aşamalar şunlardır: (1) Veriler için dosya açılarak soru bazında veri setinin analiz için hazırlanması, (2) Soru bazında veriler üzerinde kodlama işlemi ve içerik analizinin yapılması, (3) Verilerden yararlanarak ortaya çıkan kategorilerin ve kapsamlarının belirlenmesi (4) Analiz sonuçları üzerinde araştırmacılar arasında görüş birliğinin sağlanması (5) Analiz sonuçlarına dayalı olarak araştırmanın bulgularının sunumu ve yorumlanması (Yıldırım ve Şimşek, 2008). İçerik analizinde izlenen ilk üç aşamada çalışmanın yazarı iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı çalışılmış, dördüncü ve beşinci aşamada araştırmacılar birlikte çalışarak bireysel bireysel analiz sonuçları değerlendirilmiştir. Özetle, içerik analizi sürecinde öncelikle, öğretim elemanlarının görüşme formunda konuya ilişkin verdikleri cevaplar soru bazında okunarak analiz süreci yürütülmüştür.

Öğretim elemanlarının görüşlerinin analizinde, ifadelerin benzerliğine göre gruplamalar yapılmış, uygun olan verilerde kategoriler belirlenmiştir. Veri analizinde görüşüne başvuru olan öğretim elemanlarına kod numarası (K1, K2...) verilmiştir. Çalışmada iç geçerliği sağlamak için; öğretim elemanlarının öğretme-öğrenme sürecinde öğretimin kalitesine yönelik görüşleri öncelikle kodlanmış, ayrıca katılımcı söylemlerinden alıntılarla bu kodlar desteklenmiştir. Bulguların anlamlılığı araştırmacılar tarafından sürekli gözden geçirilerek, elde edilen bulguların tutarlılığını sağlamak için kategorileri oluşturan kavramların kendi aralarında ve diğer temalarla tutarlılığı değerlendirilmiştir. Araştırmada dış geçerliği sağlamak için, verileri toplama aracının hazırlanmasından, uygulamasına ve analiz aşamasına kadar araştırma süreci ayrıntılı olarak açıklanmıştır (Yıldırım, 2011). Araştırmada bulgular tablolaştırılarak sunulmuştur, tabloların oluşturulmasında içerik analizi sonuçlarına dayalı olarak tüm detaylara yer verilmiş, ancak görüşmelerin vurgulanma sıklığını göstermek için hazırlanan her tabloda frekans ve ilgili görüşü belirten katılımcı kodlarına yer verilmiştir.

3. BULGULAR

Araştırmada katılımcılara ilk olarak “Öğretimin kalitesi açısından öğretme-öğrenme ortamı hangi özelliklere sahip olmalıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Bu soru için görüşme formunda verilen cevaplar üzerinde yapılan içerik analizi sonuçları aşağıda yer almaktadır.

Tablo 2. Öğretim Elemanlarına Göre Öğretimin Kalitesi Bağlamında Öğretme-Öğrenme Ortamının Sahip Olması Gerekli Özellikleri

Kategoriler	Kategori kapsamı	Katılımcı kodu
Fiziksel ortam (n=12)	Fiziksel ortam (oturma düzeni vd.)	1-6-7-8-9-11-12-13-15
	Teknolojik donanım	1-3-12-18
	Materyal donanımı	10-11-13-15
Öğrenci merkezli ve öğrenmeyi destekleyici ortam (n=9)	Öğrenme becerilerini destekleyici	6-15-16-17
	Aktif katılımlı	2-3-14
	Etkili geribildirim	7-14
	Farklı öğrenme stillerini destekleyici	2
	Farklı öğretim yöntemlerinin etkinliği	2
Duyuşsal ortam (n=3)	Farklı öğretim tasarımları	10
	İlgi çekici ve motive edici	2-3-15
	Destekleyici ve güvenli	2
Sosyal ortam (n=3)	Etkileşimli ve iletişimin gücü	2-9-10

Tablo 2 incelendiğinde, öğretim elemanlarının öğretimin kalitesi bağlamında öğretme-öğrenme ortamının sahip olması gerekli özelliklere yönelik görüşlerinin dört temel kategoride toplandığı görülmektedir: 1) Fiziksel ortam, 2) Öğrenci merkezli ve öğrenmeyi destekleyici ortam, 3) Duyuşsal ortam ve 4) Sosyal ortam. Bu kategoriler içinde öğretim elemanlarının öğrenme-öğretme ortamı konusunda en çok fiziksel ortama yönelik özellikleri belirttikleri görülmüştür. Fiziksel ortam kapsamında ise oturma düzeni, teknolojik donanım ve materyal donanımına yönelik özelliklere vurgu yapmışlardır. Bu soru kapsamında belirlenen bir diğer kategori “Öğrenci merkezli ve öğrenmeyi destekleyici ortam” olmuştur. Bu kategori kapsamında öğrenme-öğretme ortamının özellikleri konusunda belirtilen vurgular arasında öğrenme becerilerinin ve farklı öğrenme stillerinin desteklenmesi, aktif katılımın sağlanması, etkin geribildirim kullanılması, çeşitli öğretim yöntemlerinin kullanılması ve farklı öğretim tasarımlarından yararlanılması yer almıştır. Bu soru kapsamında öğretim elemanlarının görüşlerini yansıtan söylem örnekleri aşağıda verilmiştir.

“Öğrencinin fiziksel, sosyal, duyuşsal ve bilişsel gelişimi açısından ortamın gelişim düzeyine uygun olması, gelişimi desteklemesi ve teşvik etmesi önemlidir..” (K6)

“...Teknolojinin hızına yetişmede özellikle yükseköğretim kurumları geride kalmaktadır. Teknolojik araçlar (Moodel, vb), öğretim materyalleri (e kitaplar, videolar, bilgisayarla lab. uygulamaları, vb.) ve interaktif uygulamalar (automated intelligent tutoring vb.) ile öğrencilerimizin öğrenme deneyimleri zenginleştirilebilir. Bu noktada öğretim elemanlarının da eğitimlerle desteklenmesi gerekmektedir...”(K7)

“Öğrencinin kendini güvende hissettiği öğrenme-öğretme ortamları teknoloji destekli, yaratıcılığı geliştirici olmalı, tüm duylara hitap edebilmelidir.” (K7)

“Öğrenme ve öğretme ortamı öncelikle öğrenim düzeyine ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun araç ve gereçler ile donanmış olmalıdır. Bu araç gereçler, kullanıcı dostu olmalı ve gerektiğinde sorunsuz erişim sağlanmalıdır. Öğrenme ortamında öğrencilere olumlu bir atmosfer sergilenmelidir. Öğrenci, bu ortamda yeni deneyimler kazanmalı, hata yapmaktan korkmamalı ve yapabildiklerine veya yapamadıklarına dair anlamlı dönütler almalıdır. Sınıf ortamı bireysel, ikili ve grup çalışmalarına izin verecek ergonomik planlara göre tasarlanmalıdır.” (K19)

Araştırmanın bu ilk soru kapsamında elde edilen bulguları, öğretim elemanlarının öğretimin kalitesi bağlamında öğretme-öğrenme ortamının sahip olması gerekli özellikler için yukarıda detayları ile verildiği üzere önemli detaylara yer veren görüşler sergilediklerini göstermektedir. İlgili araştırmalar incelendiğinde de benzer görüşlere vurgu yapan araştırmalar olduğu gözlenmektedir.

Araştırmada katılımcılara yöneltilen ikinci soru “Öğretimin kalitesi açısından öğretme-öğrenme yaklaşımları hangi özelliklere sahip olmalıdır?” olmuştur. Bu soru kapsamında yapılan içerik analiz sonucu Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Öğretim Elemanlarının Öğretimin Kalitesi Açısından Öğretme-Öğrenme Yaklaşımlarının Özellikleri Konusunda Görüşleri

Öğretme-Öğrenme Yaklaşımlarının Özellikleri	Katılımcı Kodu
Öğrenciyi aktif kılan öğrenci merkezli yöntemler (n=6)	1-8-9-10-14-16
Düşünme becerilerini geliştiren yöntemler (n=3)	7-11-15
Konunun içeriğine ve öğrencilerin ihtiyacına göre yaklaşımlar (n=3)	3-12-13
Dikkat çeken ve motive eden yöntemler (n=3)	4-5-6-17
Etkileşimli yöntemler (n=1)	2

Tablo 3 incelendiğinde, öğretim elemanlarının öğretimin kalitesi bağlamında en çok “Öğrenciyi aktif kılan öğrenci merkezli yöntemler” vurgusu yaptıkları, bunu “Düşünme becerilerini geliştiren yöntemler”, “Konunun içeriğine ve öğrenci ihtiyacına göre yaklaşımlar” ve “Dikkat çeken ve motive eden yöntemlerin” izlediği görülmektedir. Öğretim elemanlarının bu konuda belirttikleri görüşleri yansıtan söylem örneklerine aşağıda yer verilmiştir.

“Öncelikle halen maalesef birçok derste görsel bir slayt üzerinden dersler işleniyor. ... Öğrenme sürecinde öğrencinin daha aktif olacağı, öğrencinin daha önceden hazırlık yaparak geldiği ve içeriğin çeşitli film, kitap, videolarla

tartışılıp bir senteze ulaşılabileceği bir öğretme-öğrenme yaklaşımı üniversitenin amaçlarına daha çok hizmet edebilir.” (K1)

“Katılımcı ve etkileşimli öğretmen-öğrenme süreci, öğrencilerin aktif olarak katılabildiği etkileşimli bir ortamda gerçekleşmelidir. Sınıf içi tartışmalar, grup çalışmaları, beyin fırtınası gibi etkileşimli yöntemler, öğrencilerin daha aktif ve motive olmalarını sağlayabilir. Öğrencilerin teorik bilgileri pratikte kullanabilecekleri uygulamalı öğrenme deneyimleri sunulmalıdır. Proje tabanlı öğrenme saha çalışmaları, laboratuvar uygulamaları gibi yöntemler, öğrencilerin öğrenmeyi daha etkili bir şekilde içselleştirmelerine yardımcı olabilir. Öğrencilerin öğrenme hızları, ilgi alanları ve öğrenme stillerine uygun olarak bireyselleştirilmiş öğrenme yaklaşımları benimsenmelidir. Öğrenciye farklılaştırılmış materyaller ve ödevler sunularak öğrenme deneyimini keşfetmeleri sağlanabilir.” (K2)

“Öğrencilere eleştirel düşünme, problem çözme ve analitik becerilerini geliştirebilmeleri için fırsatlar sunulmalıdır.... Tüm öğrencilerin katılımını teşvik eden kapsayıcı bir yaklaşım benimsenmelidir.” (K7)

“Öğrenme yaşantısı sağlayacak, sosyalleşmeyi ve birlikte öğrenmeyi teşvik edecek farklı stratejiler kullanılmalı...” (K10)

“Öğrencilere 21. yüzyıl becerilerini kazandırma bakımından destekleyici yöntemler (eleştirel düşünme, yenilikçi, yaratıcı düşünme, yansıtıcı düşünme vb.) olmalı...” (K11)

Araştırmada katılımcılara yöneltilen bir diğer soru “Öğretme-öğrenme sürecinde öğretimde kalitenin oluşumunda öğretim elemanı ve öğrenci rolü konusunda görüşleriniz nelerdir?” olmuştur. Bu soruya yönelik yapılan içerik analizi sonucunda ortaya çıkan bulgular öğretim elemanı ve öğrenci rolü açısından Tablo 4’te ayrı ayrı gösterilmiştir.

Tablo 4. Öğretim Elemanlarının Öğretimde Kalitenin Oluşumunda Öğretim Elemanı ve Öğrenci Rolüne Yönelik Görüşleri

Öğretim Elemanı Rolü		
Kategoriler	Kapsamı	Katılımcı Kodu
Öğretim için hazırlık (n=5)	Derslere hazırlıklı gelmek	1,8,9,12,15
	Yeni öğrenme yöntemlerinden yararlanmak	
	Etkili değerlendirme yaklaşımlarından yararlanmak	
Öğretim Rolü (n=13)	Rehberlik etmek	1-2-3-4-5-6-7-10-12-13-14-16-18
	Geribildirim vermek	
	Motive etmek	
	Öğrencilerle etkili ve olumlu iletişim kurmak	
	Rol model olma	
	Aktif katılımı destekleyici olmak	
	Eğitim teknolojilerinden yararlanma	
	Proje hazırlamak	
	Öğrenmeye teşvik etmek	
	Etkin ve uygun öğrenme ortamı oluşturmak	
Sosyal ve Duygusal Destek sağlamak		
Alanda yetkinlik	Alanında yetkin olmak	5-17

(n=2)		
Mesleki Gelişim (n=4)	Kendini yenileme ve sürekli profesyonel gelişime açık olmak Entelektüel donanım	2-11-17-19
Öğrenci Rolü		
Kategoriler	Kapsamı	Katılımcı Kodu
Öğrenmeye Bilişsel Hazırlık (n=11)	Derslere hazırlıklı gelmek Öz düzenleme ve öz yönetim yeterlilerine sahip olma Aktif katılım sağlamak Araştırma ve proje yapma	1,2,4,5,8,9,10,12,13,14,15
Öğrenmeye Duyuşsal/ Sosyal Hazırlık ve Katılım (n=14)	Motivasyonlu olmak Meraklı ve ilgili olmak Öğrenme sorumlulukları yerine getirmek İşbirliği ve Grup Çalışması.	1-2-3-4-6-7-8-9-11-15- 16-17-18-19

Tablo 4 incelendiğinde, katılımcıların öğretimin kalitesinin oluşumunda öğretim elemanının rolü konusunda verdikleri görüşler genel olarak dört tema altında toplandığı belirlenmiştir: 1) Öğretim için hazırlık 2) Öğretimsel roller 3) Alanda yetkinlik ve 4) Mesleki gelişim. Bu dört kategori içinde katılımcı görüşleri en çok “öğretimsel roller” üzerinde görüş yansıtmışlardır. Bu kategoride rehberlik, rol model olma, öğrenmeye teşvik gibi birçok öğretimsel rol katılımcılar tarafından vurgulanmıştır. İkinci sırada en çok görüş belirtilen kategori “öğretim için hazırlık” olmuştur. Katılımcılar bu kategori bağlamında, dersleri etkili ve nitelikli hale getirmede öğretime yönelik yapılan tasarım ve hazırlığın önemine, dikkat çekmişlerdir. Bu kapsamda katılımcı görüşlerine örnekler aşağıda yer almıştır:

“...Öğretim elemanları, öğrencilerin sosyal/duyuşsal ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmalıdır. Öğrencilere destek olmak, güven ortamı yaratmak ve onların kişisel gelişimine katkıda bulunmak, öğretimde kaliteyi arttıran önemli unsurlardır.” (K2)

“...Öğretmen elemanları, kendilerini sürekli olarak geliştirmeye açık olmalı ve yeni eğitim yaklaşımları, araçları (Web 2.0 araçlarını kullanmayı öğrenmek gibi) hakkında bilgi sahibi olmalıdır. Bu öğretim kalitesini artırmak için önemlidir. Öğretmen elemanlarının bu rolleri öğrenme öğretme süreci içinde kalitenin oluşmasına katkıda bulunabilir. Öğretmenlerin tutkulu, motive edici ve öğrenci odaklı bir yaklaşım benimsemesi öğrencilerin daha etkili ve anlamlı bir öğrenme deneyimi yaşamalarına yardımcı olur.” (K9)

Tablo 4 incelendiğinde, katılımcıların öğretimin kalitesinin oluşumunda öğrenci rolü konusunda verdikleri görüşler ise genel olarak iki temel tema altında toplanmıştır: 1) Öğrenmeye Bilişsel Hazırlık 2) Öğrenmeye Duyuşsal/ Sosyal Hazırlık ve Katılım. Bu iki kategori içinde katılımcı görüşleri en çok ikinci kategoride yoğunlaşmıştır. Bu kategoride katılımcılar tarafından özellikle “öğrencilerin öğrenmeye yönelik motivasyonu ve sorumluluk sahibi olmaları” özelliklerinin önemi ifade edilmiştir. Bu kapsamda katılımcı görüşlerinden bir örneğe aşağıda yer verilmiştir:

“Öğrencilerin grup çalışmaları ve iş birliği yaparak öğrenmeleri, sosyal becerilerini geliştirmelerine ve farklı bakış açılarından öğrenmelerine olanak tanıyabilir.” (K6)

“Öğrencinin kendine ve öğretim sürecine dair farkındalığının yüksek olması gerekmektedir. Öğrenme hedeflerinin farkına varmalı, bu hedeflere ulaşmak için hem paydaşlar ile iş birliği içerisinde hem de bireysel stratejiler geliştirmelidir. Öğrenme sürecinin temelinde kendisi olduğunu bilmeli, öğrenme sorumluluğu kazanmalıdır.” (K19)

Araştırmada katılımcılara yöneltilen son soru “Öğretimde kaliteyi artırmaya yönelik görüş ve önerileriniz nelerdir?” olmuştur. Bu soru kapsamında belirtilen önerilerden örnekler aşağıda verilmiştir. Öğretim elemanları görüşlerinde farklı noktalara işaret etmişler, öğretimde kalite açısından ortamın desteklenmesi, sürekli gelişmelerin öğretime yansıtılması ve değerlendirilmesi, etkili planlama gibi hususlara değinmişlerdir.

“Öğretim elemanın kendi akademik gelişmelerinin desteklenebileceği fırsatların ve ortamın öğretimde kalitenin artırılması açısından destekleyici olduğunu düşünüyorum.” (K4)

“Hem öğretim elemanı hem öğrenci iş birliği içerisinde olmalıdır, sık sık içerisinde bulunulan süreç, yöntemler değerlendirilerek, güncel bilgiler, çalışmalar, örnekler, yöntemler takip edilmeli ve sürecin içine dahil edilmelidir.” (K8)

“Öğretimde kaliteyi arttırmak tüm öğrenme öğretme sürecini etkili biçimde planlaması ve uygulaması gereken öğretmenin nitelikleri ve çabası ile yakından ilişkilidir. ...Bunlar dışında okulun sahip olduğu imkanlar, sınıflardaki imkanlar da kalite açısından önemli unsurlardır. Bu açıdan kalitenin artırılması öğretmen yeterliklerinin sürekli olarak geliştirilmesini gerektirdiği kadar, fiziki imkanların ve diğer paydaşların desteğini de gerektirmektedir. ...” (K9)

“...Okul içi ve dışı zengin öğrenme ortamları oluşturulmalı, sosyal ve kültürel etkinlikler artırılmalı, öğrencinin kendisini gerçekleştirmesine destek olunmalıdır, ...” (K11)

“Öğretimde kaliteyi arttırmak, kampüs yaşamı içerisindeki her anı eğitim-öğretime hizmet edecek bir anlayışla planlamaktan geçer...” (K15)

4. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Herhangi bir eğitim sisteminin kalitesinde yükseköğretimin kalitesinin rolü büyüktür (Sultana, 2009). Dünyada üniversiteler öğretim ve araştırmayı temel görevleri olarak görmektedir (Rodríguez ve Rubio, 2016). Bu noktada bu yönlerini geliştirme arayışları da süreklilik göstermektedir. Yükseköğretimde öğretim ve öğrenme kalitesinin değerlendirilmesi ve sürekli iyileştirilmesi, sürekli endişe duyulan bir konu (Martens ve Prosser, 1998) olmuştur. Yükseköğretim kurumlarının kalite yeterliliklerinin tespiti ve geliştirilmesi çalışmaları, kurum işleyişine ve kaliteli hizmetlerin sürekliliğine önemli katkılar sağlamaktadır. Bununla birlikte yükseköğretimde kalite birçok unsuru kapsayan çok yönlü bir kavramdır. Kaliteli öğretim için kesin bir model de yoktur, bununla birlikte öğretim terimi öğretim-öğrenme ortamında çeşitli entegre faaliyetleri gerektirir. 'Kalite', bireysel öğrenci performansı, eğitim programının çıktıları, öğrencinin öğrenme deneyimi, ya da öğretim gibi çeşitli boyutları kapsayan (Maharaj & Ramnundlall, 2017) ya da söz konusu boyutlarla ilişkili bir terimdir. Özetle, öğretim kalitesi yükseköğretimde önemli bir faktördür (Daumiller vd., 2023) ve bu konuda araştırmacılar tarafından yapılandırılmış birçok araştırma (Grácio vd., 2023; Mamites, 2022; Netshifhefhe vd., 2016; Parpala ve Postareff, 2021) olmuştur.

Öğretmen eğitimi kapsamında da kalite olgusu üzerinde yapılmış araştırmalar (Gore vd., 2017; Hamutoğlu vd., 2020; Singh vd., 2021; Tor, 2017) olmakla birlikte, doğrudan öğretim elemanlarının öğretimde kalite ögesine yönelik görüşlerinin belirlendiği çalışmalar nadir görünmektedir. Alanyazında çalışmalar daha çok etkili öğretmen özellikleri üzerinde yoğunlaşmış olup, bu konuda öğretim elemanları ya da öğretmen adaylarının görüşlerine sıklıkla başvurulmuştur. Bununla birlikte öğretimde kalite ya da öğretmen eğitiminde kalite çok boyutlu bir kavramdır. Alan yazında kaliteli öğretimin net bir tanımının olmadığı görülmekle birlikte, kaliteli öğretimin iyi öğretim ile başarılı öğretimin birleşimi olduğu belirlenmiştir (Adams vd., 2022). Bununla birlikte birçok çalışmada (Taştan ve Yılmaz, 2022) kalite, kalitenin nasıl belirleneceği, kalitenin boyutları gibi boyutları ile konu incelenmiştir.

Bu araştırma eğitim fakültesinde görev yapan öğretim elemanlarının perspektifinden öğretimde kalite unsurunun incelenmesini amaçlamıştır. Nitel tasarımlı araştırmada görüşme formu hazırlanarak veriler toplanmış, veriler üzerinde içerik analizi gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın bulguları önceki bölümde detaylı olarak verilmiştir. Çalışmanın temel sonuçları şu şekilde özetlenebilir:

- Öğretim elemanları, öğretimin kalitesi bağlamında, öğretme-öğrenme ortamının sahip olması gerekli özellikler için; fiziksel ortam, öğrenci merkezli ve öğrenmeyi destekleyici ortam, duyuşsal ortam ve sosyal ortam odaklı görüşler belirtmişler, özellikle fiziksel ortama yönelik özellikleri vurgulamışlardır. Öğretim elemanları, ayrıca, öğrenciyi aktif kılan öğrenci merkezli ve düşünme becerilerini geliştiren yöntemlerin etkili olduğunu belirtmişlerdir.
- Öğretim elemanları, öğretimin kalitesinin oluşumunda öğretimin elemanının rolü konusunda öğretime yönelik hazırlık ve öğretimsel rolleri öne çıkaran görüş bildirmişlerdir. Öğrenci rolü konusunda ise öğrenmeye yönelik bilişsel hazırlık ve duyuşsal/sosyal hazırlığın önemini belirtmişlerdir.

Alanyazında araştırma sonuçlarını destekleyen çeşitli araştırmalar mevcuttur. Örneğin, nitel tasarımlı araştırmalarında Bozpolat ve diğerleri (2016), öğretim elemanlarının kullandıkları öğretim yöntem ve tekniklerine yönelik olarak üniversite öğrencileri ve öğretim elemanlarından görüş almışlar ve en çok anlatım, soru-cevap, tartışma, problem çözme yöntemlerinin kullanıldığı sonucuna ulaşmışlardır. Öğreticilerin bilgiyi aktarma rolü öğrenenlerin akademik performansı açısından önemlidir. Bu noktada öğreticiler tarafından sunulan öğretimin niteliği de önem kazanmaktadır (Adams vd., 2022). Öğretim kalitesine yönelik tanımlar zaman içinde gelişmiştir (Darling-Hammond, 2021) ve farklı unsurları kapsayacak biçimde araştırmacılar tarafından açıklanmıştır. Öğretim artık sadece akademik ihtiyaçlara yönelik değil, öğrencilerin çeşitli sosyal ve duyuşsal ihtiyaçlarını da karşılamaya yönelik bir kapsamda ele alınmaya başlanmıştır. Üniversite öğrencilerinin yükseköğretimde kalite göstergelerine ilişkin görüşlerini betimlemek üzere Can (2021) tarafından yapılan ve nicel olarak tasarlanan bir diğer çalışmada katılımcılar yükseköğretimdeki en önemli kalite göstergeleri olarak tesisler, kütüphane ve teknoloji merkezleri, yönetim, öğretme-öğrenme süreci, bilimsel ve sosyal etkinlikler, öğrenciler ve öğretim elemanı olarak belirtmişlerdir. Wittek ve Oslo (2013) İskandinavya'da yükseköğretimde disiplin bağlamında öğretme ve öğrenme uygulamaları arasındaki etkileşimi incelemişlerdir. Araştırma sonuçları, yüksek lisans programlarında kaliteli öğretme ve öğrenmenin nasıl oluşturulduğuna yönelik olarak, arasında öğrencilerin öğrenme ortamı, öğretme süreci, öğretme stili, öğrencilerin öğrenme anlayışları ve katılımlarının da bulunduğu altı öge belirlemişlerdir. Benzer biçimde Vaclavik ve diğerlerinin (2022) Çek üniversitelerinden birinde yüksek lisans öğrencilerinin öğretme ve öğrenme yöntemlerinin kalitesine yönelik bakış açısını inceledikleri çalışmalarında ulaşılan sonuçlar arasında,

öğrencilerin aktif öğrenmeyi sağlayan öğretim yöntemlerini tercih etmeleri sonucu dikkat çekicidir.

Bu araştırma kalite çalışmaları kapsamında olup, öğretimde kaliteyi öğretim elemanları bakış açısından sorgulayan ve bir üniversitenin eğitim fakültesinde görev yapan ve araştırmaya katılım konusunda gönüllülük gösteren 20 öğretmen eğitimcisinin görüşlerine dayalı hazırlanmıştır. Yeni yapılacak araştırmalarda konu daha çok detayı yansıtabilmek için kapsamlı olarak tekrarlanabilir. Ayrıca bu araştırmada yöntemsel olarak sadece görüşme formu kullanılarak ve görüşme yapılarak veriler toplanmıştır. Yapılacak yeni çalışmalarda anket gibi nicel yöntemler kullanılarak çok sayıda katılımcıya ulaşılabilir ya da gözlem ve diğer tekniklerden yararlanılarak veri seti zenginleştirilebilir. Öğretimde kalite boyutu kalite çalışmaları kapsamında önemli bir yere sahiptir. Spesifik olmakla birlikte, bu boyutta elde edilen verilerin değerlendirilmesi ve dikkate alınması öğretmen eğitimi programları açısından da değerli olacaktır. Araştırma sonuç ve önerileri ile bu konuda çalışmayı düşünen araştırmacılara yönelik önemli ipuçları sergilemektedir. Yükseköğretimde kalite temalı alanda var olan ve yapılacak yeni çalışmaların, bu alanda yapılacak gelişme ve yenilikler açısından da ayrı bir önem taşıyacağı açıktır. Bu araştırma sonuçları, öğretim elemanlarının öğretimde kalite ve kaliteyi artırmaya yönelik görüşlerinin oldukça dikkat çekici ve önemli detaylara işaret ettiğini ortaya koymaktadır. Son olarak, öğretim sürecinde aktif rol üstlenen öğretim elemanlarının öğretimde kalite konusuna yönelik görüşlerinin kapsamlı yapılacak araştırmalar temelinde incelenmesi ve kalite çalışmaları çerçevesinde dikkate alınması, aynı zamanda uygulama sürecine yansıtılması, bu konuda yapılan çalışmalara önemli katkılar sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Adams, F., Quainoo, E.A. & Opoku, E. (2022). Research publish journals what makes quality teaching? review of related literature, *International Journal of Social Science and Humanities Research*, 10(2), 409-413. <https://doi.org/10.5281/zenodo.6602052>
- Ataman, O. ve Adıgüzel, A. (2019). Yükseköğretimde kalite algısı: Düzce üniversitesi örneği, *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(15), 39-56.
- Awasthy, R. (2019), Nature of Qualitative Research, Subudhi, R.N. & Mishra, S. (Ed.) *Methodological Issues in Management Research: Advances, Challenges, and the Way Ahead*, Emerald Publishing Limited, Leeds, 145-161. <https://doi.org/10.1108/978-1-78973-973-220191010>
- Aziz, A. (2020). Türkiye’de yükseköğretimde kalite güvencesi ve iletişim eğitimi akreditasyonu. *Yeni Yüzyıl’da İletişim Çalışmaları*. 1(1), 12-29.
- Baltacı, A. (2018) Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme, *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Baş, H. & Nural, E. (2023). Türkiye’de öğretmen yetiştirme uygulamalarında yaşanan sorunların belirlenmesi ve çözüm önerilerine ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Eğitim Bilim ve Araştırma Dergisi*. 4(1), 16-46.
- Bozpolat, E., Uğurlu, C.T., Usta, G. H. & Şimşek, A.S. (2016). Öğrenci ve öğretim elemanlarının öğretim yöntem ve tekniklerine ilişkin görüşleri: nitel bir araştırma, *Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 83-95. <http://dx.doi.org/10.14582/DUZGEF.690>
- Busetto, L.; Wick, W. & Gumbinger, C. (2020) How to use and assess qualitative research methods, *Neurological Research and Practice*, 2(14). <https://doi.org/10.1186/s42466-020-00059-z>
- Can, E. (2021). Öğrenci görüşlerine göre yükseköğretimde kalite göstergeleri (Kırklareli Üniversitesi örneği), *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi*, 8(1), 54-71. <https://doi.org/10.21666/muefd.754193>
- Darling-Hammond, L. (2021). Defining teaching quality around the world, *European Journal of Teacher Education*, 44(3), 295-308. <https://doi.org/10.1080/02619768.2021.1919080>
- Daumiller, M., Janke, S., Hein, J., Rinas, R., Dickhäuser, O. & Dresel, M. (2023). Teaching quality in higher education: Agreement between teacher self-reports and student evaluations. *European Journal of Psychological Assessment*, 39(3), 176-181. <https://doi.org/10.1027/1015-5759/a000700>
- Gedikoğlu, T. (2005). Avrupa Birliği sürecinde Türk eğitim sistemi: sorunlar ve çözüm önerileri. *Mersin Üniversitesi Dergisi*, 1(1), 66-80.
- Gore, J., Lloyd, A., Smith, M., Bowe, J., Ellis, H. & Lubans, D. (2017). Effects of professional development on the quality of teaching: results from a randomised controlled trial of quality teaching rounds, *Teaching and Teacher Education*, 68, <https://doi.org/10.1016/j.tate.2017.08.007>.

- Grácio L, Aguiar H, Pires H. & Carapeto MJ (2023). Teaching and quality of teaching: Conceptions of higher education professors in Sao Tome and Principe. *Front. Educ.*,8,1144147. <https://doi.org/10.3389/educ.2023.1144147>
- Hamutoğlu, N. B. & Yılmaz Özden, Ş. & Elmas, M. (2020). Öğretmen eğitimi kalite geliştirme çalışması: CAEP ve teknoloji entegrasyonu. *Turkish Studies-Education*, 15(4), 2671-2690. <https://dx.doi.org/10.47423/TurkishStudies.4440>
- Işık, A., Çiltaş, A. & Baş, F. (2010). Öğretmen yetiştirme ve öğretmenlik mesleği. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14 (1), 53-62.
- Karahan, M. (2013). Yükseköğretim kurumları kalite yeterliliklerinin öğrenci memnuniyeti ve sürdürülebilirlik açısından incelenmesi: İnönü Üniversitesi Malatya MYO uygulaması. *Dicle Üniversitesi İİBF Dergisi*, 2(3), 1-9.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi. (15. baskı)*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Köksal, H. (2020) Yükseköğretimde kalite arayışları ve bir yöntem önerisi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 58-63.
- Maharaj, R. & Ramnundlall, J. (2017). Interrogating quality teaching in higher education, *International Journal of Economics, Business and Management Research*, 1(02).
- Mamites, I., Porferio, A., Sitoy, R., Atibing, N. M., Almerino, J. G., Cebe, D., Ybañez, R., Tandag, J., Villaganas, M. A., Lumayag, C., Plando, D., Añero, M., Acebes, H. M., Maturan, F., Evangelista, S. S., Aro, J. L., Himang, C. & Ocampo, L. (2022). Factors influencing teaching quality in universities: analyzing causal relationships based on neutrosophic DEMATEL", *Education Research International*, 2022(16), <https://doi.org/10.1155/2022/9475254>
- Martens, E. & Prosser, M. (1998). What constitutes high quality teaching and learning and how to assure it. *Quality Assurance in Education*, 6(1) 28-36. <https://doi.org/10.1108/09684889810200368>
- Mencet, Sipahi D. & Akar, N. (2022). Kalite aktörlerinin yükseköğretimde sürdürülebilir kaliteye ilişkin görüşleri üzerine bir durum çalışması, *Erciyes Akademi*, 36(1), 103-123. <https://doi.org/10.48070/erciyesakademi.1030275>
- Merriam, S. B. & Tisdell, E. J. (2015). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. John Wiley ve Sons, Inc.
- Netshifhefhe, L., Nobongoza, V. & Maphosa, C. (2016). Quality assuring teaching and learning processes in higher education: a critical appraisal, *Kamla-Raj, J Communication*, 7(1), 65-78.
- Özer, M., Gür, S. & Küçükcan, T. (2011). Kalite güvencesi: Türkiye yükseköğretimi için stratejik tercihler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*. 1(2), Özel Sayı, 59-65.
- Özer, M. (2012). Türkiye’de yükseköğretimin yeniden yapılandırılması ve kalite güvence sistemi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*. 2(Özel Sayı), 19-23.
- Özen, E. (2022). Yükseköğretimde kalite güvencesi ve akreditasyon. *Açık ve Uzaktan Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi-AUAd*, 8(1), 87-93.

- Parpala, A. & Postareff, L. (2021). Supporting high-quality teaching in higher education through the HowUTeach selfreflection tool. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja*, 23(4), 61-67.
- Rodríguez, R. & Rubio, G. (2016). Teaching quality and academic research, *International Review of Economics Education*, 23, 10-27. <https://doi.org/10.1016/j.iree.2016.06.003>.
- Rowland, A.A., Dounas-Frazer, Ríos, L., Lewandowski, H.J. & Lisa A. Corwin, L.A. (2019) Using the life grid interview technique in STEM education research, *International Journal of STEM Education*, 6(32). <https://doi.org/10.1186/s40594-019-0186-z>.
- Sakarya, M. C. (2006). *Yükseköğretimde öğrenciye yönelik hizmet kalite ölçülmesi: Akdeniz Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri üzerine bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Schwarz, S. & Westerheijden, D. F. (2007). *Accreditation and evaluation in the European higher education area* (pp.ix-xii). Springer.
- Singh, P., Hoyte, F., Heimans, S. & Exley, B. (2021). Teacher quality and teacher education: A critical policy analysis of international and Australian policies. *Australian Journal of Teacher Education*, 46(4). <http://dx.doi.org/10.14221/ajte.2021v46n4.1>
- Sultana, N. (2009). The higher the quality of teaching the higher the quality of education, *Contemporary Issues In Education Research*, Third Quarter, 2(3).
- Şimşek, H., İslim, Ö.F. & Öztürk, N. (2019). Yükseköğretimde kalite arayışında bir gösterge olarak öğrenci memnuniyeti: bir ölçek geliştirme çalışması. *Trakya Eğitim Dergisi*, 9(3), 380-395.
- Taşçı, D. & Lapçın, H. (2023). Yükseköğretimde kalite güvencesi sistemi: Kurumsal akreditasyon raporları üzerinden bir değerlendirme. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, 1-16.
- Taştan, K. & Yılmaz S. (2022). Kalite yönetimi uyma ölçeğinin yükseköğretim için işlemselleştirilmesi: Yükseköğretimde kalite yönetimi uyma ölçeği. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 12(3), 573-587. <https://doi.org/10.5961/higheredusci.1110795>
- Tor, D. (2017). Important physical characteristics for quality teacher education: The delphi study. *Erciyes Journal of Education*, 1(2), 23-33.
- Tutkun, Ö.F.& Aksoyalp, Y. (2010) 21. yüzyılda öğretmen yetiştirme eğitim programının boyutları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24, 361-371.
- Uludağ, G., Bora, M. & Çatal, S. (2021) Türk yükseköğretiminde kalite güvencesi sistemi ve öğrenci katılımının önemi. *Trakya Üniversitesi Kalite ve Strateji Yönetimi Dergisi*, 1(1), 91-111.
- Vaclavik, M., Tomasek, M., Cervenkova, I. & Baarova, B. (2022). Analysis of quality teaching and learning from perspective of university students. *Educ. Sci.* 12, 820. <https://doi.org/10.3390/educsci12110820>
- Westerheijden, D. F., Hulpiau, V. & Waeytens, K. (2006). *Lines of change in the discourse on quality assurance: an overview of some studies into what impacts improvement*. 28TH

Annual EAIR Forum 2006: Who runs higher education in a Competitive World?-
University LUISS Guido Carli, Rome, Italy.

Wittek, L. & Oslo, H. (2013). Quality teaching and learning as practice within different disciplinary discourses, *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 25(3), 275-287.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, N. (2011) Okul müdürlerinin motivasyonları üzerine nitel bir inceleme. *AİBÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 71-85.

Yöntem, E. & Mazman, İ. (2023). Uluslararası bakış ile yükseköğretimde kalite gelişimi. *Ekonomi İşletme Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Dergisi (JEBPIR)*, 9(1), 37-49.

Yüksel, S. (2011). *Türk üniversitelerinde eğitim fakülteleri ve öğretmen yetiştirme*. Pegem Akademi.

Ek 1: Veri toplama formu

ANKET

Bu araştırma öğretim elemanlarının öğretim-öğrenme sürecinde öğretimin kalitesine ilişkin görüşlerini belirlemek, amacıyla tasarlanmıştır. Araştırmaya sağlayacağınız katkı için teşekkür ederiz.

Araştırmacılar

Bölüm/Bilim Dalı (Lütfen belirtiniz):.....

Mesleki kıdem (yıl olarak lütfen belirtiniz):.....

SORULAR

1-Öğretimin kalitesi açısından öğretim-öğrenme ortamı hangi özelliklere sahip olmalıdır?

2- Öğretimin kalitesi açısından seçilecek öğretim-öğrenme yaklaşımları hangi özelliklere sahip olmalıdır?

3-Öğretim-öğrenme sürecinde öğretimde kalitenin oluşmasında;

a-olumlu katkı sağladığını düşündüğünüz unsurlar nelerdir?

b-bu oluşuma engel olduğunu düşündüğünüz unsurlar nelerdir?

c-öğretim elemanının rolü nedir?

d- öğrencinin rolü nedir?

4-Öğretimde kaliteyi artırmaya yönelik görüş ve önerileriniz nelerdir?